

O PODUJATÍ, KTORÉ OBOHACUJE PREDOVŠETKÝM DETI,
ALE AJ TVORCOV DETSKEJ KNIHY

Dni detskej knihy vo Vranove nad Topľou

Medzinárodný deň detskej knihy sa slávi v deň narodenia veľkého rozprávkára – dánskeho spisovateľa Hansa Christiana Andersena (2. 4. 1805 – 4. 8. 1875). Súčasťou osláv sú Dni detskej knihy – stretnutia spisovateľov a ilustrátorov s detskými čitateľmi, ktoré majú na Slovensku už bohatú tradíciu a zväčša úspešný priebeh. Hlavnými organizátormi sú Bibiana – medzinárodný dom umenia pre deti Bratislava a SkBBY – Slovenská sekcia Medzinárodnej únie pre detskú knihu.

Dni detskej knihy – predtým Týždeň detskej knihy – sa organizujú od roku 1980 vždy v inom okrese – prvý bol v Košiciach. Vlni v Michalovciach, predtým v Dolnom Kubíne a tohto roku sa Dni detskej knihy konali v dňoch 4. – 6. apríla po prvý raz v okrese Vranov nad Topľou, ktorý leží v severovýchodnej časti Prešovského kraja. Podľa údajov k 26. 5. 2001 mal okres Vranov rozlohu 769 km² s počtom 760 540 obyvateľov sústredených v 68 obciach. Sídлом okresu je mesto Vranov nad Topľou, ktoré vlni oslávilo 735. výročie prvej písomnej zmienky o svojej existencii.

Treba povedať, že zásluhou takých osobností, akými sú riaditeľka Hornozemplínskej knižnice Emília Antolíková, zástupca primátora mesta Vranov nad Topľou Igor Šesták, Ján Roško, primátor mesta Hanušovce, a ich spolupracovníkov v oblasti kultúry malo toto podujatie ozaj výnimočnú, veľmi príjemnú atmosféru. Zúčastnili sa na ňom generálny komisár BIB Dušan Roll, riaditeľ Bibiany a viceprezident SkBBY Peter Čačko, prezident Slovenskej sekcie IBBY Ján Uličiansky spolu s 20 poprednými tvorcami detskej knihy – spisovateľmi, ilustrátormi, literárnymi vedcami a vydavateľskými pracovníkmi. Bohatý program začal vernisážami dvoch výstav. Ilustrátori ocenení na BIB 2005 a Celoslovenskej putovnej výstave detských výtvarných a literárnych prác Detský domov je môj domov, ktorú zabezpečilo Národné osvetové centrum v Bratislave spolu s Detským domovom Tajná. Na vernisážach v Hornozemplínskom osvetovom stredisku sa zúčastnil aj vranovský rodák Mgr. art. Luboslav Paľo ocenený Zlatým jabl-

I. Šesták (vpravo), zástupca primátora Vranova nad Topľou otvára výstavy Ilustrátori ocenení na BIB 2005 a Detský domov je môj domov

kom na BIB 2005, ktorý úspešne prezentuje slovenskú ilustráciu na výstavách doma i v zahraničí (Brno, Praha, Bologna, Paríž, Tokio, Bergen, Oslo). Za svoju doterajšiu knižnú tvorbu získal viacero ocenení – Najkrajšia kniha Slovenska 1998, 2002, 2004, Associate Prize na Bienále ilustrácií v Oite (Japonsko), zápis na Čestnú listinu IBBY v Kapskom meste (JAR). Pedagogicky pôsobí ako asistent na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, nezabúda však na Vranov. Aj vlni sa s ním Vranovčania mohli stretnúť na besede o jeho ilustračnej tvorbe.

Po vernisážach si účastníci prezreli vysunutú expozíciu Vlastivedného múzea *Človek a život* taktiež v Hornozemplínskom osvetovom stredisku.

Na druhý deň po prijatí tvorcov kníh a hostí u primátora mesta Vranov nad Topľou a slávnostnom otvorení Dní detskej knihy v obradnej sie-

ni sa už naplno rozbehli besedy spisovateľov na ZŠ a ZUŠ v meste a regióne. Súčasne v Hornozemplínskej knižnici prebiehali odborné semináre pre knihovníkov a učiteľov *Súčasnosť slovenskej knihy pre deti a mládež* (prof. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc., z Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity), *Podíme spolu vstúpiť do knižky* (Mgr. Timotea Vráblová, PhD., z Ústavu slovenskej literatúry SAV), *Z rozprávky do rozprávky* (Mgr. Alžbeta Verešpějová), *Komiks – Hodnota alebo gýč?* (Mgr. Peter Karpinský), obaja z Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, *Ak ide o deti, nehrajme sa na konkurenciu* (Mgr. Gabriela Futová, Knižnica P. O. Hviezdoslava). Zmysel celého podujatia vo svojom kultivovanom otváracom prejave vystihol zástupca primátora Ing. Igor Šesták: „Keď sa slovenskí maturanti zahryzli do tém maturitných písomiek,

výrazne ma zaujala hneď prvá téma zo slovenského jazyka a literatúry. Bola to úvaha na tému citátu z Konfucia 'Slová kníh nás vždy vzrušia, dôležité však je, aby nás zmenili'. O deťoch sa zvykne vraviť, že sú ako čistý, nepopísaný list papiera. Plní dôvery vo svojich rodičov a najbližších príbuzných neskôr od učiteľov materskej či základnej školy preberajú všetko nové, krok za krokom poznávajú svet. Pri svojej dôvere prijímajú nepoznané bez strachu a s radosťou. Často práve chyby dospelých poznačia to, čo je na deťoch najvzácnejšie: bezprostrednosť, čistota duše. Preto každý krok k obohateniu detí môžu so skutočným majstrom urobiť len tí, ktorí k nim majú blízko, len tí, pre ktorých sú deti partnermi. Slovo položené na papieri a zvýraznené výstižnou ilustráciou vie naozaj mocne ovplyvniť vývoj dieťaťa. Dieťa neoklamete, dieťa vás bude nasledovať iba vtedy, ak vám bezvýhradne verí. To je ten čistý nepopísaný list papiera na jednej strane a na strane druhej poznanie detskej duše a umelecké majstrovstvo spisovateľa.“

Popoludní mali deti ešte možnosť ukázať svoje výtvarné schopnosti v tvorivých dielnach pod vedením Luboslava Paľa a Timotej Vráblovej.

Zlatým klincom programu bolo stretnutie pri príležitosti životného jubilea s vydavateľom a prekladateľom Petrom Čáčkom (vyše 70 knižných titulov z 8 jazykov). Narodil sa 18. apríla 1936 vo Vranove nad Topľou. Ukončil FiF UK v Bratislave a editorský postgraduál na Katedre žurnalistiky FiF UK v Bratislave. V ro-

Na stretnutí s jubilanom P. Čáčkom

Účastníci Dní detskej knihy s primátorom Hanušoviec J. Roškom

koch 1960 – 1991 pracoval vo vydavateľstve Mladé letá, bol riaditeľom vydavateľstva Bohem Press v Prahe, súkromným edičným poradcom, vedúcim Oddelenia knižných veľtrhov v Národnom literárnom centre v Bratislave. Od roku 1999 je riaditeľom BIBIANY, Medzinárodného domu umenia pre deti v Bratislave, nositeľ Zlatého odznaku SÚKK (1976), Plakety L. Podjavorinskej (1976), pričom získal aj ďalšie ocenenia v oblasti knihovníctva. Od roku 1993 bol členom výboru česko-slovenskej sekcie IBBY – Medzinárodnej únie pre detskú knihu, od roku 1999 viceprezidentom slovenskej sekcie IBBY, slovenským redaktorom medzinárodného časopisu Bookbird (1995 – 2000), členom Exekutívy IBBY (2000 –

2004), viceprezidentom OZ 18. kongresu spisovateľov (OZ Umenie pre deti, OZ Hans Christian Andersen), riaditeľom Medzinárodného filmového festivalu Bienále animácie Bratislava – BAB (od 1999) a organizátorom Bienále ilustrácií Bratislava – BIB (od nultého ročníka 1965).

Ani tretí deň pobytu spisovateľskej delegácie v tomto pohostinnom okrese, tentoraz v Hanušovciach, v ničom nezaostal za dvoma predošlými. Hanušovce vznikli z iniciatívy feudálnych pánov tohto územia, šľachtického rodu Abovcov. Najstaršia písomná správa o hanušovskom majetku je z roku 1317, prvá o dedine pochádza z roku 1332. Vtedy kráľ Karol Róbert udelil obyvateľom slobodnej dediny Hanušovce mestské práva. Názov mesta je odvodený od mena tunajšieho dedičného šoltýsa Hanusa, ktorý ho s prvými osadníkmi vybudoval.

Po prijatí tvorcov kníh a hostí primátorom mesta Jánom Roškom v žltom salóne Dežöfiovského kaštieľa, terajšom sídle Vlastivedného múzea, a bohatom programe, v ktorom účinkovali aj deti z krúžku VLITA – vlastná literárna tvorba pri Mestskej knižnici v Hanušovciach pod vedením Ľubice Tomkovej, sa opäť rozprúdili živé besedy, ktoré obohatili nielen deti, ale aj samotných tvorcov detskej knihy.

Július Balco, Národná osveta

Foto: Emília Antolíková

